

УДК 347.441:004.738.5

DOI <https://doi.org/10.32782/2409-4544/2025-2/13>

ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ УКЛАДЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДОГОВОРІВ У ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Мохнюк Максим Вікторович,

здобувач вищої освіти

Волинського національного університету імені Лесі Українки

ORCID ID: 0009-0005-0036-1580

У статті досліджуються правові механізми укладення електронних договорів у цифровому середовищі в контексті стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та цифрової трансформації приватноправових відносин. Обґрунтовується, що перехід від паперової форми договорів до електронної не є суто технічною зміною, а змінює саму модель договірної регулювання, ставлячи під сумнів традиційні уявлення про форму правочину, ідентифікацію сторін, момент укладення договору та доказову силу документа. На основі аналізу українського законодавства, права ЄС і окремих зарубіжних підходів розкривається правова природа електронного договору як різновиду письмової форми правочину, що укладається за допомогою ІКТ. Виокремлено основні етапи механізму укладення електронного договору: формування оферти, акцепт, автентифікація сторін, фіксація змісту договору, збереження та захист доказів правочину. Окрему увагу приділено моделям реалізації електронної згоди («clickwrap», «browsewrap»), ролі електронного підпису та кваліфікованого електронного підпису, а також блокчейн-рішенням і смарт-контрактам як інноваційним інструментам автоматизованого виконання зобов'язань. Проаналізовано функціонування платформ електронного документообігу та підписання договорів (зокрема міжнародних сервісів і українських систем), їх значення для транскордонного визнання електронних правочинів та інтеграції України до цифрового ринку ЄС. Окреслено ключові проблеми правового регулювання: фрагментарність нормативної бази, відсутність спеціальних норм щодо смарт-контрактів, недостатній розвиток онлайн-механізмів вирішення спорів (ODR), потреба в гармонізації із Регламентом eIDAS та його оновленнями.

Запропоновано напрями вдосконалення законодавства України у сфері електронних договорів, зокрема розширення інструментів електронної ідентифікації, нормативну підтримку ODR-платформ та закріплення можливості вільного вибору сторонами способу електронного підписання договорів. Робиться висновок, що ефективний правовий механізм укладення електронних договорів є необхідною умовою розвитку цифрової економіки, забезпечення правової визначеності та захисту прав учасників електронних правочинів.

Ключові слова: електронний договір, цифрове середовище, інформаційно-комунікаційні технології, електронний підпис, кваліфікований електронний підпис, смарт-контракт, блокчейн, електронна ідентифікація, онлайн-вирішення спорів (ODR), електронний документообіг.

Mokhniuk Maksym. Legal Mechanisms for the Conclusion of Electronic Contracts in the Digital Environment

The article examines the legal mechanisms for the conclusion of electronic contracts in the digital environment against the background of rapid development of information and communication technologies (ICT) and the ongoing digital transformation of private law relations. It is argued that the shift from paper-based contracts to electronic ones is not merely a technical change but significantly modifies the very model of contractual regulation, challenging traditional concepts of form of transaction, party identification, time of contract conclusion and evidentiary value of documents. On the basis of Ukrainian legislation, European Union law and selected foreign approaches, the legal nature of the electronic contract is analysed as a type of written transaction concluded by means of ICT. The study identifies the main stages of the mechanism for concluding an electronic contract: formation of the offer, acceptance, authentication of the parties, fixing the content of the agreement, preservation and protection of evidentiary data. Special attention is paid to models of electronic consent (clickwrap and browsewrap agreements), the role of electronic signatures and qualified electronic signatures, as well as blockchain-based

solutions and smart contracts as innovative tools for the automated performance of obligations. The functioning of electronic document management and e-signature platforms (including global services and Ukrainian systems) is analysed, along with their importance for cross-border recognition of electronic transactions and for Ukraine's integration into the EU digital market. The article outlines key regulatory challenges: fragmentation of the legal framework, lack of specific rules on smart contracts, underdevelopment of online dispute resolution (ODR) mechanisms, and the need for harmonisation with the eIDAS Regulation and its updates. The author proposes directions for improving Ukrainian legislation on electronic contracts, including expanding electronic identification tools, providing regulatory support for ODR platforms and explicitly recognising the parties' freedom to choose the method of electronic signing. It is concluded that an effective legal framework for the conclusion of electronic contracts is a prerequisite for the development of the digital economy, legal certainty and effective protection of the rights of participants in electronic transactions.

Key words: *electronic contract, digital environment, information and communication technologies, electronic signature, qualified electronic signature, smart contract, blockchain, electronic identification, online dispute resolution (ODR), electronic document management.*

Цифрова трансформація суттєво змінила характер укладення договорів у сучасному правовому полі. Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) стали не лише інструментом комунікації, а й засобом формування правових взаємин, зокрема шляхом створення та укладення електронних договорів. Укладання правочинів за допомогою ІКТ відбувається через автоматизовані платформи, електронні підписи, смарт-контракти та інші інноваційні засоби. У цьому контексті особливої актуальності набуває питання правового регулювання процесу укладення договорів у цифровому середовищі, що потребує комплексного міждисциплінарного підходу.

У сучасній правовій науці, як вітчизняній, так і зарубіжній, електронні договори стали об'єктом інтенсивного міждисциплінарного дослідження. З огляду на стрімкий розвиток цифрових технологій, наукова спільнота прагне адаптувати класичні догматичні конструкції договірних права до нових форм комунікації та укладення угод. Одним із ключових понять, навколо якого ведеться наукова дискусія, є принцип функціональної еквівалентності, запропонований Дж. Фарія [1, 429]. Його дослідження стали основою для розуміння того, що електронні засоби комунікації можуть замінити традиційні паперові документи та особистий підпис, якщо вони забезпечують аналогічний рівень достовірності, перевірки волі сторін і юридичної визначеності.

Інший важливий напрям досліджень пов'язаний із юрисдикційними викликами

в цифровому середовищі, що набули особливої актуальності у зв'язку з транскордонним характером електронної комерції. Ф.Ф. Ванг [6, 302] досліджує, яким чином мають визначатися місце укладення договору та застосовне право в умовах відсутності фізичної присутності сторін, а також проблематику вибору юрисдикції в онлайн-взаємодії.

У межах української правової доктрини окремі аспекти функціонування електронних довірчих послуг, зокрема електронного підпису та електронної печатки, аналізуються через призму імплементації Регламенту eIDAS [3]. Дослідники акцентують на правових механізмах визнання юридичної сили електронних засобів автентифікації, питаннях транскордонної взаємодії та перспектив розвитку національного законодавства в цьому напрямі.

У порівняльно-правовому аспекті вартим уваги є досвід Сполучених Штатів Америки, де Закон про електронні підписи в глобальній та національній комерції (ESIGN Act) [2] та Єдиний закон про електронні операції (UETA) [5] створюють правове підґрунтя для визнання юридичної сили електронних договорів. Ці нормативні акти ґрунтуються на презумпції, що договір не може бути визнаний недійсним лише через використання електронного засобу комунікації.

У праві Європейського Союзу функціонування електронних договорів врегульовано низкою актів, серед яких варто виокремити Директиву 2000/31/ЄС про електронну комерцію [4], яка містить базові положення щодо укладення дого-

ворів через інтернет, і, зокрема, щодо моменту укладення договору, обов'язку надання інформації перед його укладенням, а також правил поведінки для поставальників електронних послуг.

Окремого розгляду заслуговує досвід Естонії як одного з лідерів цифрової трансформації у сфері права. Естонська правова система демонструє високий рівень інтеграції цифрових рішень у договірні механізми, включаючи використання цифрової ідентифікації та блокчейн-технологій у публічному та приватному секторі. Таким чином, аналіз зарубіжного та українського досвіду свідчить про наявність різних підходів до правового оформлення електронних договорів, що, однак, мають спільну мету – забезпечити правову визначеність, безпеку та ефективність цифрових зобов'язань. Зіставлення цих підходів дозволяє сформулювати засади для розвитку єдиної методології правового регулювання механізмів укладення електронних договорів в Україні з урахуванням міжнародного досвіду та технологічних інновацій.

Проблематика укладення електронних договорів є багатовимірною та потребує комплексного підходу, який охоплює технічні, юридичні та етичні аспекти. Особливої актуальності набуває дослідження механізмів, які забезпечують правову визначеність, автентичність волевиявлення та баланс інтересів сторін у цифровому середовищі. У сучасних умовах цифровізації суспільних відносин електронні договори стали невід'ємною складовою комерційної та побутової практики. Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) значно спрощує процес укладення договорів, забезпечуючи оперативність, зручність і зменшення витрат часу й ресурсів. Проте, попри ці очевидні переваги, цифрова форма правочинів породжує цілу низку нових викликів, які не були притаманні традиційному паперовому документообігу.

Передусім, ускладнюється ідентифікація сторін, зокрема достовірне підтвердження особи контрагента. У традиційній правовій доктрині це питання було пов'язане з фізичною присутністю або нотаріальним посвідченням. Натомість в електронному середовищі значну роль відіграють елек-

тронні ідентифікатори, цифрові підписи та інші технологічні засоби, кожен з яких має власні технічні та правові особливості. Крім того, гостро стоїть проблема визначення моменту виникнення зобов'язань. У класичному договірному праві акцепт є чітко фіксованою дією. В електронному ж просторі складно встановити, коли саме була отримана та прийнята оферта, особливо у випадках автоматизованої обробки інформації, використання шаблонних договорів або платформи типу «click-wrap» і «browse-wrap». Це створює ризики для сторін щодо правової визначеності та захисту їхніх інтересів.

Ще однією суттєвою проблемою є юридична сила електронного підпису, зокрема в транскордонному контексті. У різних країнах існують відмінності в правовому визнанні електронних підписів, особливо щодо їхньої юридичної еквівалентності власноручному підпису. Це породжує правову невизначеність, коли сторони договору знаходяться в різних юрисдикціях. Також слід згадати труднощі доведення факту ознайомлення з умовами договору. У випадках, коли користувач ставить позначку «погоджуюсь з умовами», без фактичного прочитання чи розуміння положень договору, постає питання: чи можна вважати такий акт належним волевиявленням? Відсутність чітких правових критеріїв щодо інформованої згоди в цифровому середовищі викликає занепокоєння серед науковців, судової практики та правозастосовних органів. У зв'язку з цим постає необхідність комплексного дослідження механізмів укладення електронних договорів, аналізу їх правової природи, виявлення ключових проблем і вироблення ефективних правових рішень.

Метою даної статті є всебічний аналіз механізму укладення електронного договору з використанням ІКТ, зокрема шляхом:

- з'ясування правової природи електронного договору як форми правочину;
- ідентифікації основних етапів процесу укладення такого договору;
- виявлення основних правових та технічних проблем, які виникають при його укладенні;
- формулювання пропозицій щодо удосконалення нормативного регулювання

та практичних механізмів для забезпечення надійності, юридичної сили та взаємного визнання електронних договорів.

Процес укладення електронного договору за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) охоплює низку послідовних і взаємозалежних етапів, які у сукупності формують механізм укладення правочину в цифровому середовищі. Зокрема, виокремлюються такі ключові стадії:

- формування пропозиції (оферти) – ініціювання однією зі сторін умов договору в електронному вигляді;
- прийняття пропозиції (акцепт) – вираження згоди іншою стороною, що може здійснюватися як активно (через натискання кнопки, підпис), так і пасивно (за відсутності заперечень у встановлений строк);
- автентифікація сторін – підтвердження особи контрагента, зокрема через засоби електронної ідентифікації;
- фіксація змісту договору – документування умов договору із можливістю їх подальшого відтворення;
- збереження та захист доказів правочину, а саме архівування електронного документа, забезпечення його юридичної сили та можливості використання у разі спору.

Застосування ІКТ забезпечує високий рівень автоматизації зазначених етапів, знижує транзакційні витрати та мінімізує людський фактор. Типовими моделями реалізації електронної згоди є «clickwrap»-та «browsewrap»-угоди, які широко використовуються на цифрових платформах. У першому випадку користувач прямо підтверджує згоду, натискаючи кнопку або позначаючи чекбокс, тоді як у другому – згода вважається наданою внаслідок факту використання сервісу.

Особливу роль у забезпеченні юридичної чинності електронних договорів відіграє електронний підпис. Відповідно до положень Закону України «Про електронні довірчі послуги», кваліфікований електронний підпис (КЕП) прирівнюється до власноручного підпису і має повну юридичну силу [7]. Цей інструмент забезпечує автентичність документів, непідробність та захищеність від несанкціонованого доступу.

Значного розвитку набуває застосування смарт-контрактів. Одним з найновіших інструментів у сфері електронних угод є блокчейн – розподілена децентралізована база даних, що забезпечує незмінність записаної в ній інформації. На базі блокчейну Ethereum у 2015 році вперше масово запроваджено технологію смарт-контрактів – програмного коду, що самостійно виконує умови угоди при настанні обумовлених подій [7, 70].

Смарт-контракт фактично є алгоритмом, який автоматично реалізує зобов'язання сторін. Наприклад, код може бути написаний так, що надходження коштів від покупця на адресу смарт-контракту в мережі Ethereum автоматично генерує відправку цифрового товару або токена цьому покупцю. Таким чином досягається самовиконувальність договору, коли роль посередників або третіх сторін для контролю виконання відпадає, все забезпечує алгоритм. Іншою перевагою є повна прозорість та перевірність, адже умови смарт-контракту відкриті (у вигляді коду) і після розміщення в блокчейні не можуть бути змінені в односторонньому порядку, а всі транзакції сторін зберігаються в розподіленому реєстрі. Проте слід пам'ятати, що смарт-контракт – це насамперед програма, і його правова кваліфікація може бути складною. В Україні поки що немає прямих норм, які б визначали правовий статус смарт-контрактів. Їх розглядають як різновид електронної угоди або технічний спосіб виконання зобов'язань.

У світі формуються підходи до легалізації смарт-контрактів. Наприклад, у США окремі штати (Аризона, Іллінойс) прийняли закони, що визнають легітимність смарт-контрактів і записів у блокчейні як електронних записів [3], [5], а в ЄС обговорюють правове регулювання «automated contracting» у межах цифрового ринку. Переваги блокчейн-рішень для укладення договорів включають швидкість, автоматичне виконання, глобальну дію та високий рівень захисту від підробки чи цензури. Недоліки і ризики – це можливі баги в коді (які можуть призвести до неправильного виконання контракту, як це сталося у відомому інциденті з DAO на Ethereum у 2016 р.), відсутність гнучкості (раз код розгорнуто, його важко змінити), а також неврегульованість.

Наразі смарт-контракти найдоречніше використовувати для відносно простих та формалізованих угод (наприклад, переказ коштів за умовою), де їх переваги максимально проявляються, а юридичні ризики мінімальні. У міру розвитку правового регулювання цифрових активів (зокрема, впровадження Закону України «Про віртуальні активи») очікується і визначеність щодо смарт-контрактів як окремого виду електронних правочинів. Для більшості бізнес-практик блокчейн є поки екзотикою, натомість широко застосовуються платформи електронного документообігу та підписання договорів. Однією з найвідоміших у світі є сервіс «DocuSign», який дозволяє сторонам підписувати документи онлайн у кілька кліків. При цьому ініціатор завантажує текст договору на платформу, зазначає електронну пошту іншої сторони та місця для підпису, після чого система надсилає контрагенту посилання. Контрагент відкриває документ у браузері, перевіряє зміст і накладає електронний підпис (наприклад, малює стилусом свій підпис або просто натискає кнопку «Sign»).

Платформа фіксує час підписання, IP-адресу та інші технічні дані, формує сертифікат завершення (Certificate of Completion) – файл, що містить інформацію про підписантів, час і унікальний ідентифікатор транзакції. У результаті підписаний PDF-документ стає доступним обом сторонам, причому кожна сторінка може містити позначку про електронний підпис і унікальний штрих-код.

Такий механізм «click-wrap» підписання дедалі частіше визнається достатнім для укладення юридично зобов'язуючих договорів. Наприклад, в ЄС та Україні документ, підписаний через «DocuSign», вважається електронним договором у письмовій формі, якщо виконані вимоги законодавства (наявний електронний підпис, за потреби – кваліфікований).

В Україні набувають популярності власні сервіси електронного документообігу. Сервіс «Вчасно» пропонує хмарну платформу для обміну документами і накладення КЕП онлайн. За його допомогою підприємства вже кілька років укладають угоди з контрагентами без паперу. Достатньо завантажити PDF договору, підписати його кваліфікованим підписом (ключем,

що зберігається у захищеному хмарному сховищі «Вчасно.КЕП»), після чого контрагент отримує сповіщення і також підписує документ своїм КЕП.

Усі підписані таким чином електронні договори зберігаються в системі та доступні для перевірки. На державному рівні українське законодавство підтримує використання подібних платформ. Зокрема, постановою КМУ № 60 від 23.01.2019 р. [8] затверджено порядок взаємного визнання українських та іноземних сертифікатів ключів і електронних підписів, зокрема через центральний засвідчувальний орган.

Це створює підґрунтя для того, щоб документи, підписані за допомогою сервісів на кшталт DocuSign, HelloSign, «Вчасно» тощо, могли визнаватися в Україні і за кордоном. Фахівці також пропонують прямо передбачити в законодавстві можливість сторонам самостійно обирати спосіб підписання електронного договору, в тому числі із використанням інтернет-платформ для електронного підпису.

Необхідне подальше зближення українського законодавства з європейським регулюванням електронної ідентифікації та підпису. Закон «Про електронні довірчі послуги» [7] заклав фундамент, але його слід оновлювати відповідно до eIDAS 2.0. Зокрема, доцільно розширити перелік довірчих послуг (ідентифікація за допомогою цифрових гаманців, верифікація атрибутів тощо) і забезпечити повну сумісність українських КЕПів з європейськими.

Нещодавно Кабмін України ухвалив постанову № 218 від 27.02.2024 [9], що запускає впровадження європейського цифрового ідентифікаційного гаманця в Україні. Це дозволить українцям зберігати свої документи і підписи у стандартизованому електронному гаманці, який визнаватиметься по всьому ЄС, та навпаки європейці зможуть користуватися своїми е-документами в Україні. Гармонізація з eIDAS також включає взаємне визнання сертифікатів, що включає укладення міжнародних договорів або приєднання до домовленостей ЄС про довірчі послуги. Виконання спільного плану Україна-ЄС, про який заявлено урядом, має привести до того, що українські електронні угоди безперешкодно визнаються в Європі

і навпаки. Це відкриває нові можливості для бізнесу і громадян, зменшить правову невизначеність у транскордонних транзакціях. Крім того, слід імплементувати останні напрацювання ЄС у сфері цифрових договорів. Наприклад, положення про автоматизовані контракти в рамках Digital Markets Act, чи про захист споживачів у онлайн-угодах, щоб українське законодавство йшло в ногу з найкращими світовими практиками.

Зі зростанням кількості електронних договорів неминує зростає і кількість спорів, що виникають у цифровому середовищі. Мова йде про невиконання онлайн-замовлення, порушення ліцензійних умов використання софту, транзакцій з цифровими активами тощо. Традиційна судова система часто буває повільною та складною для таких випадків, особливо якщо сторони знаходяться в різних країнах. Тому перспективним напрямом є впровадження систем Online Dispute Resolution (ODR) – онлайн-вирішення спорів. Це може включати як приватні платформи медіації і арбітражу, так і державні онлайн-суди для дрібних справ. Європейський Союз ще у 2016 році запустив Європейську ODR-платформу для вирішення спорів між споживачами і інтернет-продавцями, що показало практичний інтерес до таких механізмів.

На жаль, в Україні ODR поки використовується дуже обмежено. Доцільно створити нормативну базу для визнання результатів онлайн-арбітражу або медіації, провести експерименти зі створення при судах електронних модулів врегулювання спорів. В контексті транскордонних угод впровадження ODR в Україні й гармонізація з міжнародними ODR-платформами (можливо, взаємодія з майбутніми системами ЄС або схемами під егідою ЮНСІТРАЛ) зробить нашу юрисдикцію більш привабливою для електронної комерції.

Щоб електронні договори укладалися ефективно і безпечно, необхідно мати надійні засоби встановлення особи в мережі. Зараз в Україні співіснує кілька систем електронної ідентифікації: BankID, MobileID, додаток «Дія» з Дія.Підписом, файлові та хмарні КЕП від різних акредитованих центрів. Постановою Кабміну № 218 від 27.02.2024 року [9] запрова-

джено Реєстр схем електронної ідентифікації, що покликано класифікувати і взаємно визнати різні засоби е-ідентифікації. Це крок до уніфікації, адже незалежно від того, як саме користувач пройшов ідентифікацію, результат був однаково прийнятним для всіх електронних сервісів, включно з укладенням договорів. ІКТ радикально трансформують процес укладення договорів. Їх використання відкриває широкі можливості для розвитку цифрової економіки, проте водночас вимагає адаптації правового інструментарію. Механізм укладення електронних договорів за допомогою ІКТ сьогодні є багаторівневим процесом, який охоплює цифрову взаємодію на всіх стадіях: від оферти та акцепту до зберігання і вирішення спорів.

Українське законодавство визнає і легалізує основні компоненти цього механізму, забезпечуючи рівність електронної форми з паперовою. Проте необхідна подальша гармонізація з європейським правом, розвиток інфраструктури цифрової ідентифікації, впровадження онлайн-юстиції (ODR) та нормативна підтримка новітніх інструментів, зокрема смарт-контрактів і блокчейн-рішень. Таким чином, право має йти в ногу з технологіями, забезпечуючи баланс між інноваціями та захистом прав учасників електронних правочинів.

Висновки. Перехід від паперової форми договорів до електронної не є суто технічною зміною, а змінює саму модель договірної регуляції, ставлячи під сумнів традиційні уявлення про форму правочину, ідентифікацію сторін, момент укладення договору та доказову силу документа. На основі аналізу українського законодавства, права ЄС і окремих зарубіжних підходів зроблено висновок про те, що електронний договір є різновидом письмової форми правочину, що укладається за допомогою ІКТ.

Основні етапи механізму укладення електронного договору включають: формування оферти, акцепт, автентифікація сторін, фіксація змісту договору, збереження та захист доказів правочину. Ключовими проблемами правового регулювання укладення електронного договору на даний час є фрагментарність нормативної бази, відсутність спеціальних норм

щодо смарт-контрактів, недостатній розвиток онлайн-механізмів вирішення спорів (ODR), потреба в гармонізації із Регламентом eIDAS та його оновленнями.

Запропоновано напрями вдосконалення законодавства України у сфері електро-

них договорів, зокрема розширення інструментів електронної ідентифікації, нормативну підтримку ODR-платформ та закріплення можливості вільного вибору сторонами способу електронного підписання договорів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Faria J.A.E. Uniform Law and Functional Equivalence: UNCITRAL's Role in Promoting International Trade. *Uniform Law Review*. 2006. Vol. 11, No. 3. P. 429–442.
2. Electronic Signatures in Global and National Commerce Act (ESIGN Act), 2000. URL: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/PLAW-106publ229/pdf/PLAW-106publ229.pdf>.
3. Regulation (EU) No 910/2014 of the European Parliament and of the Council of 23 July 2014 on electronic identification and trust services for electronic transactions in the internal market (eIDAS). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32014R0910>.
4. Directive 2000/31/EC of the European Parliament and of the Council of 8 June 2000 on certain legal aspects of information society services, in particular electronic commerce, in the Internal Market (Directive on electronic commerce). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32000L0031>.
5. Uniform Electronic Transactions Act (UETA). – National Conference of Commissioners on Uniform State Laws, 1999. URL: https://www.uaipit.com/uploads/legislacion/files/0000004550_UNIFORM%20ELECTRONIC%20TRANSACTIONS%20ACT.pdf.
6. Wang F.F. Law of Electronic Commercial Transactions: Contemporary Issues in the EU, US and China. London : Routledge, 2010. DOI: 10.4324/9780203860007.
7. Закон України «Про електронні довірчі послуги». *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 45. Ст. 400.
8. Деякі питання визнання іноземних сертифікатів відкритих ключів, електронних підписів, а також використання інформаційно-комунікаційної системи центрального засвідчувального органу для забезпечення визнання в Україні електронних довірчих послуг, іноземних сертифікатів відкритих ключів, що використовуються під час надання юридично значущих електронних послуг у процесі взаємодії між суб'єктами різних держав : постанова Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2023 р. № 1198. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1198-2023-п#n14>.
9. Про затвердження Порядку ведення переліку схем електронної ідентифікації, гарантів з цифровою ідентифікацією : постанова Кабінету Міністрів України від 27 лютого 2024 р. № 218. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/218-2024-п#Text>.

REFERENCES:

1. Faria, J. A. E. (2006). Uniform law and functional equivalence: UNCITRAL's role in promoting international trade. *Uniform Law Review*, 11(3), 429–442.
2. Electronic Signatures in Global and National Commerce Act (ESIGN Act), Pub. L. No. 106-229, 114 Stat. 464 (2000). Retrieved from <https://www.govinfo.gov/content/pkg/PLAW-106publ229/pdf/PLAW-106publ229.pdf>
3. Regulation (EU) No 910/2014 of the European Parliament and of the Council of 23 July 2014 on electronic identification and trust services for electronic transactions in the internal market (eIDAS). (2014). Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32014R0910>
4. Directive 2000/31/EC of the European Parliament and of the Council of 8 June 2000 on certain legal aspects of information society services, in particular electronic commerce, in the internal market (Directive on electronic commerce). (2000). Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32000L0031>
5. Uniform Electronic Transactions Act (UETA). (1999). National Conference of Commissioners on Uniform State Laws. Retrieved from https://www.uaipit.com/uploads/legislacion/files/0000004550_UNIFORM%20ELECTRONIC%20TRANSACTIONS%20ACT.pdf

6. Wang, F. F. (2010). *Law of electronic commercial transactions: Contemporary issues in the EU, US and China*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203860007>

7. Zakon Ukrainy "Pro elektronni dovirchi posluhy" [Law of Ukraine "On electronic trust services"]. (2017). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, (45), Art. 400. (in Ukrainian).

8. Kabinet Ministriv Ukrainy. (2023, November 14). Deiaki pytannia vyznannia inozemnykh sertyfikativ vidkrytykh kliuchiv, elektronnykh pidpysiv, a takozh vykorystannia informatsiino-komunikatsiinoi systemy tsentralnoho zasvidchuvalnoho orhanu dlia zabezpechennia vyznannia v Ukraini elektronnykh dovirchykh posluh, inozemnykh sertyfikativ vidkrytykh kliuchiv, shcho vykorystovuiutsia pid chas nadannia yurydychno znachushchykh elektronnykh posluh u protsesi vzaємодії між суб'єктами різних держав [Some issues of recognition of foreign public key certificates, electronic signatures, and the use of the information and communication system of the central certification authority for ensuring recognition in Ukraine of electronic trust services and foreign public key certificates used when providing legally significant electronic services in interactions between entities of different states] (Postanova No. 1198). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1198-2023-%D0%BF>

9. Kabinet Ministriv Ukrainy. (2024, February 27). Pro zatverdzhennia Poriadku vedennia pereliku skhem elektronnoi identyfikatsii, hamanetsiv z tsyfrovoiu identyfikatsiieiu [On approval of the Procedure for maintaining the list of electronic identification schemes and digital identity wallets] (Postanova No. 218). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/218-2024-%D0%BF>

Creative Commons Attribution 4.0
International (CC BY 4.0)

Дата надходження статті: 13.11.2025

Дата прийняття статті: 05.12.2025

Опубліковано: 26.12.2025